

7

**OPGEDRAGEN AAN
JOHAN POLAK & RIK VAN DAM**

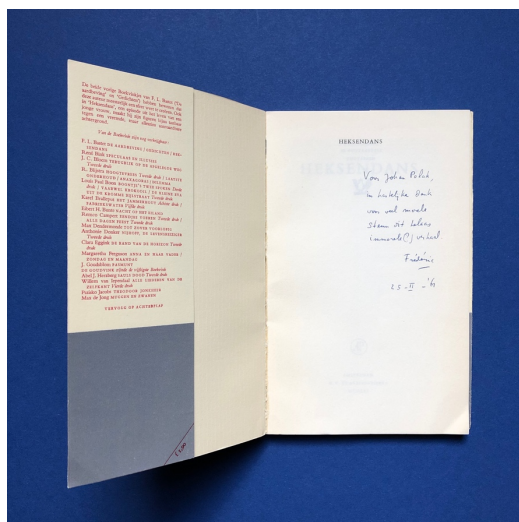
CATALOGUS 7

ARTISTIEK BUREAU

Deze opdrachtexemplaren komen uit de legendarische bibliotheek van uitgever Johan Polak (1928-1992) en diens 'aangenomen zoon' Rik van Dam (1950-2018). Hoewel Polak naar eigen zeggen 'geen levende auteurs' uitgaf, had hij een vriendschappelijke relatie met veel schrijvers en dichters. Zij gaven hun belangstellende en invloedrijke vriend vaak hun boeken cadeau. De door onder anderen Joseph Brodsky, Jan Siebelink en Marguerite Yourcenar aangeraakte boeken ogen ongelezen. Verreweg de meeste zijn brandschoon, ook die al een halve eeuw oud zijn. Johan Polak hanteerde zijn boeken met de grootst mogelijke voorzichtigheid. Rik van Dam had vele hobby's, waarvan lezen er vermoedelijk niet één was.

Alle citaten komen uit de biografie *J.B.W.P. Het leven van Johan Polak* (2017) van Koen Hilberdink, tenzij anders vermeld.

3

1 **Wiljan van den Akker** *Hersenpap. Gedichten*. Amsterdam | Antwerpen: De Arbeiderspers, (2011). 205 x 170 mm. Paperback. 76 p. Eerste druk. € 15

¶ Opdracht van de auteur in zwarte balpen op de Franse titel: 'voor Rik | van Wiljan | 15 april 2014'.

Wiljan van den Akker is voorzitter van de Stichting Johan Polak.

'Na Johans *coming out* wisten nog maar weinig mensen dat hij homoseksueel was. In "Haagse Kringen" ontmoette Johan de markante Frédéric Bastet, die oude talen en archeologie in Leiden studeerde, in archaische zinnen sprak en liefhebber was van een verfijnde levensstijl. [...] Bastet viel op mannen, maar daarover openlijk spreken deed ook hij liever niet. Johan en Frédéric vreesden vanwege hun geaardheid uit belangrijke posities te worden geweerd en spraken alleen in omfloerste bewoordingen over hun seksuele voorkeur.' (J.B.W.P., p. 118)

2 **F.L. Bastet** *De aardbeving*. Amsterdam: De Arbeiderspers, 1959. 198 x 125 mm. Ingenaaid met omslag. 64 p. Eerste druk. De Boekvink. Mooi. € 20

¶ Opdracht van de auteur in blauwe inkt op de Franse titel: 'Voor Johan Polak, | in hartelijke vriendschap | Frédéric Bastet'.

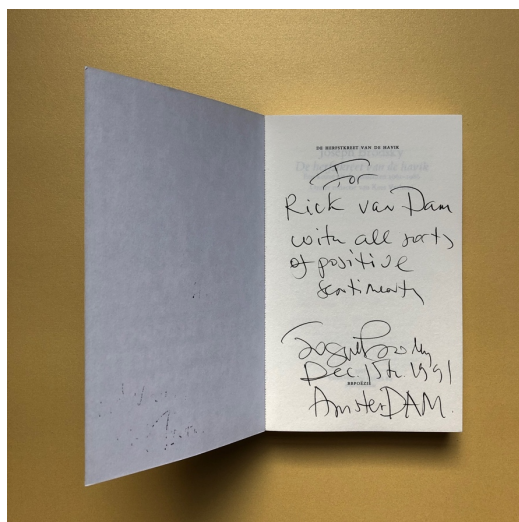
3 **F.L. Bastet** *Heksendans*. Amsterdam: De Arbeiderspers, 1961. 198 x 126 mm. Ingenaaid met omslag. 84 p. Eerste druk. De Boekvink. € 25

¶ Opdracht van de auteur in blauwe inkt op de Franse titel: 'Voor Johan Polak, | in hartelijke dank | voor veel morele | steun dit helaas | immorele (?) verhaal. | Frédéric | 25-II-'61'.

4 **F.L. Bastet** *Catacomben. Een keuze uit de gedichten*. Amsterdam: Querido, 1980. 190 x 120 mm. Heellinnen met stofomslag. 124 p. Eerste druk. Mooi. € 30

¶ Opdracht van de auteur in blauwe inkt op het schutblad: 'Voor Johan Polak, | auctor intellectualis van | dit opusculum, dat hem | graag gegeven wordt door | zijn vriend, | Frédéric Bastet | 5.VI.80'.

Met fotokopie van uitvoerige dankbrief van Johan Polak aan F.L. Bastet, gedateerd '9 juni 1980'.

7

'Een andere jongen uit de "stal" van Reve was Antoine Bodar, student literatuurwetenschap en kunstgeschiedenis en journalist bij radio en televisie. [...] Bodar wilde niet een van Johans "seksslaven" zijn waarover in het grootstedelijke circuit verhalen de ronde deden. Hij stuurde aan op een intellectuele vriendschap en droomde ervan samen het werk van Jean Racine en Marcel Proust te lezen. [...] Er werd een regeling afgesproken, die bestond uit een vast maandbedrag. Dat was nog niet alles. Toen hij een maand na het maken van deze afspraak naar de tandarts moest, betaalde Johan de forse rekening.' (J.B.W.P., p. 177-178)

5 **Antoine Bodar** *Wandelen met de Heer*. (Tielt): Lannoo, (1994). 210 x 127 mm. Karton met stofomslag. 160 p. Eerste druk. Omslag licht gevlekt. € 15

¶ Opdracht van de auteur in zwarte balpen op de Franse titel: 'Voor Rik | in de oude herinnering | aan Johan Polak | Antoine Bodar | 9 VI 94'.

Antoine Bodar huurde een appartement in een huis dat eigendom was van Johan Polak. Rik van Dam had er enige tijd een fotoatelier. In 1993 wilde Bodar graag spreken bij de crematie van Polak, maar daarmee stemde de Stichting Johan Polak niet in.

6 **Antoine Bodar** *Nochtans zal ik juichen*. (Amsterdam): Anthos, (1999). 222 x 142 mm. Karton met stofomslag. 304 p. Eerste druk. Scheur in bovenzijde omslag. € 15

¶ Opdracht van de auteur in potlood op de titelpagina: 'Voor Rik | In verbinding – | ter herinnering aan Johan Polak | > 110 | Antoine Bodar | 13 III 2000'.

7 **Joseph Brodsky** *De herfstkreet van de havik. Een keuze uit de gedichten 1961-1986. Onder redactie van Kees Verheul*. Amsterdam: De Bezige Bij, 1991. 200 x 125 mm. Paperback. 252 p. Eerste druk. € 200

¶ Opdracht van de auteur in zwarte inkt op de Franse titel: 'For | Rick van Dam | with all sorts | of positive | sentiments | JosephBrodsky | Dec. 15th 1991 | AmsterDAM'.

Op het omslag staat een detail van een schilderij van Carel Willink. Willink schilderde in 1976 het portret van Rik van Dam.

8 **(Joseph Brodsky) – Kees Verheul** *Dans om de wereld. Fragmenten over Joseph Brodsky.* Amsterdam: Querido, 1997. 215 x 136 mm. Paperback. 168 p. Eerste druk. € 20

¶ Opdracht van de auteur in blauwe inkt op de Franse titel: 'Voor Rik, | de begaafde | Brodsky-fotograaf. | van Kees | I.III.97'.

9 **Jeroen Brouwers** *De laatste deur. Essays over zelfmoord in de Nederlandstalige letteren.* (Amsterdam): De Arbeiderspers, (1983). 206 x 125 mm. Heellinnen met stofomslag. 536 p. Eerste druk. Goed exemplaar. € 30

¶ Gesigneerd door de auteur in blauwe inkt op de titelpagina: 'Jeroenbrouwers | Zutphen, 16.XII.1983'.

Opdracht van Ad ten Bosch in zwarte inkt op het schutblad: 'Voor Johan Polak | naar ik zeker weet | mede namens | Jeroen Brouwers | Ad ten Bosch | Zutphen | 20-12-'83.

In de boekwinkel Van Someren & Ten Bosch vond op 16 december 1983 de presentatie plaats van dit boek. In 1988 kocht Ad ten Bosch uitgeverij Athenaeum–Polak & Van Genneep.

10 **Boudewijn Büch** *Het androgyn in ska en andere gedichten.* Amsterdam: De Arbeiderspers, (1985). 225 x 146 mm. Heellinnen met stofomslag. 68 p. Eerste druk. Scheur in bovenzijde omslag. € 50

¶ Opdracht van de auteur in blauwe inkt op de titelpagina: 'à Rik. liefs | boudewijn büch'.

In 1979 ging Boudewijn Büch voor het eerst op bezoek bij Johan Polak en Rik van Dam. Büch en Polak waren beiden mediagenieke bibliofielen.

'Gerhardts plaats werd overgenomen door de Vlaamse Christine D'haen, van wie in 1983 de bundel *Onyx* bij Athenaeum–Polak & Van Genneep verscheen. Ze paste met haar archaïsch taalgebruik en mythologische beelden uitstekend in Johans fonds. Bovendien had ze gedichten van Leopold in het Engels vertaald. Er was meer dan een literaire band tussen Johan en D'haen, die een warmere persoonlijkheid was dan Gerhardt en vertrouwelijke zaken durfde te delen.' (J.B.W.P., p. 195)

11 **Christine D'haen** *Gedichten.* Gent: Snoeck-Ducaju & Zoon, 1951. 195 x 118 mm. Ingehaaid met flappen. (2), 102 p. Meeste katernen niet opengesneden. Eerste druk. Gaaf. € 40

¶ Opdracht van de auteur in balpen op de Franse titel: 'Aan Johan Polak | van harte | Christine D'haen | Brugge, 3 aug. 1979'.

Debuut. Deze bundel werd nauwelijks verspreid, omdat de vader van de auteur zich tegen de publicatie verzette.

12 **Kees Fens** (als) **A.L. Boom** *Mijnheer en mevrouw Aluin & andere tussenteksten.* Amsterdam: Querido, 1981. 199 x 125 mm. Paperback. 180 p. Eerste druk. € 60

¶ Opdracht van de auteur in blauwe balpen op de Franse titel: 'voor Johan, | sinds 1962 uitgever | en vriend, groot | stimulator èn | kritisch lezer, met | respect voor hem, Rik | en zijn nieuwe huis. | 16 oktober 1981 | Kees Fens'.

In 1962 werd door onder anderen Kees Fens het tijdschrift *Merlyn* opgericht, dat onderdak vond bij Polak & Van Gennep. Over de vele ontmoetingen met Polak heeft Fens mooi geschreven in *Op weg naar het schavot* (2007).

13 **Douwe Fokkema & Elrud Ibsch** *Het Modernisme in de Europese letterkunde*. Amsterdam: De Arbeiderspers, 1984. 207 x 154 mm. Heellinnen met stofomslag. 366 p. Eerste druk. € 15

¶ Opdracht van een van de auteurs in blauwe balpen op het schutblad: 'voor Johan Polak | do ut des | (ter herinnering aan onze afspraak) | Douwe 22 5 84'.

Douwe Fokkema en Johan Polak leerden elkaar kennen bij het Amsterdams Studenten Corps. Samen met Anton Gerits vormden zij in 1957 de redactie van het tijdschrift *Maupertuus*. Fokkema en Polak bleven jarenlang bevriend, totdat Polak Fokkema, inmiddels hoogleraar, verweet hem niet te kunnen helpen bij een promotie.

In een brief aan Wiljan van den Akker van 10 januari 1992 deed Polak dit boek af als 'methodologische onzin'.

14 **Marko Fondse** *Dit dwangbestel van mens en god. Van en over de dichter A.E. Housman*. Amsterdam: G.A. van Oorschot, (1988). 210 x 131 mm. Heellinnen. 168 p. Eerste druk. € 30

¶ Opdracht van de auteur in zwarte inkt op het schutblad: 'voor Johan Polak, | die dit aan het hart | ging. In dank. | Marko Fondse | [drie verticale kruisjes] maart 1989'.

Dit is bovendien een van de enkele exemplaren die speciaal voor de auteur in linnen werden gebonden.

Op pagina 163 wordt Polak in de dankbetuiging genoemd: '[...] Dr Johan Polak voor zijn kritische aanmoediging [...]']

15 **Jaap Goedegebuure** *Nederlandse literatuur 1960-1988*. Amsterdam: (De Arbeiderspers), 1989. 200 x 130 mm. Paperback. 300 p. Eerste druk. Omslag iets bekrast. € 15

¶ Opdracht van de auteur in zwarte inkt op de Franse titel: 'Voor Johan, die in de | geschiedenis van dit | tijdperk een actief | aandeel heeft gehad. | Hartelijk, | Jaap'.

16 **Theo van Gogh** *Mijn favoriete graftak (en ander onheil)*. Amsterdam: Gerard Timmer Prods, 1989. 200 x 125 mm. Paperback. 184 p. Eerste druk. € 70

¶ Opdracht van de auteur in blauwe balpen op de Franse titel: 'Voor de heer Polak, | met een plechtige knipoog, | Theo'.

Op Herfstschrift 1990, een literair festival in Groningen, gingen Johan Polak en Theo van Gogh met elkaar in gesprek. Later dat jaar bezocht Van Gogh, in het bijzijn van Martin Bril, Polak om de financiering van nieuwe films te bespreken. In 1992 interviewde Van Gogh Polak in zijn tv-programma *Een prettig gesprek met Theo van Gogh*.

17 **Heere Heeresma** *De vis. Een allegorie*. Amsterdam | Antwerpen: Contact, (1963). 197 x 122 mm. Ingenaaid. 120 p. Eerste druk. Rug iets verbruind. Hoekjes gebutst. € 60

¶ Opdracht van de auteur in blauwe inkt tegenover de Franse titel: 'voor Johan Polak | met volstrekt vriendschap- | pelijke gevoelens | 30 sep '63 | heere h.'.

18 **Faber & Heere Heeresma** *Jeugdzonden en ander oud zeer. Enig klein proza uit het begin van twee schrijverslevens; aangevuld met een pentekening van de een en een geschreven portret van der ander.* Amsterdam: Peter Loeb, 1975. 248 x 165 mm. Heellinnen met stofomslag. 56 p. Gedrukt in een oplage van 250 genummerde exemplaren. Eerste druk. Omslag op rug verschoten. € 40

¶ Opdracht van de auteur in paarse inkt onder het colofon: 'voor Drs. J.B.W. Polak | "sla uw handen niet aan uzelf | noch naar uw vrienden en vriendinnen | daar ze anders afgehakt worden!" | ceperus XI-D3 | en verder graag gedaan, | Johan! | heere heeresma | 28. juli 75
H.C.-exemplaar.

'Om Rik bij te spijkeren werd daarom Anton Korteweg ingeschakeld, van wie in 1973 de dichtbundel *Eeuwig heimwee drijft hem voort* bij Johan was verschenen. Johan introduceerde Rik bij Korteweg, die leraar Nederlands was geweest, als een "typisch emotioneel verwaarloosd kind" dat bijles nodig had. Jarenlang kwam Rik bij Korteweg thuis in Leiden om zich de basisprincipes van de Nederlandse spelling eigen te maken.' (J.B.W.P., p. 184)

19 **Anton Korteweg** *Tussen twee stilten. Gedichten.* Amsterdam: Meulenhoff, (1982). 199 x 125 mm. Ingenaaid. 56 p. Eerste druk. € 20

¶ Opdracht van de auteur in blauwe inkt op de Franse titel: '10.XI.1982 | Voor Johan en Rik, | deze verzen van een | in het midden van | het leven verdoolde | – want zo gaat dat – , | in onverminderde | vriendschap. | Anton'.

20 **Anton Korteweg** *Geen beter leven. Gedichten.* Amsterdam: Meulenhoff, (1985). 199 x 125 mm. Ingenaaid met flappen. 60 p. Eerste druk. Kreukje in achterzijde omslag. € 20

¶ Opdracht van de auteur in blauwe inkt op pagina (1): '13-4-85 | Voor Johan & Rik, | p. 30 voor Johan | p. 29 voor Rik. | In vriendschap, | Anton'.

Op pagina 30 staat het gedicht 'Gekomen' met de eerste zin 'Ach, Leopold'. Op pagina 29 staat het gedicht 'In Deventer'.

21 **Anton Korteweg** *Voor de goede orde. Gedichten.* Amsterdam: Meulenhoff, (1988). 200 x 126 mm. Ingenaaid met flappen. 48 p. Eerste druk. € 20

¶ Opdracht van de auteur in blauwe inkt op pagina (1): '2.6.88 | Voor Johan en Rik, | in blijvende vriendschap, | onder verwijzing naar | blz. 45. | Anton'.

Op pagina 45 staat het gedicht 'Het achterste'.

22 **Anton Korteweg** *Stand van zaken. Gedichten.* Amsterdam: Meulenhoff, (1991). 199 x 125 mm. Ingenaaid met flappen. 56 p. Eerste druk. € 20

¶ Opdracht van de auteur in blauwe inkt op pagina (1): '23.10.91, Leiden | Voor Johan & Rik, | onder verwijzing | naar het laatste | gedicht, in | vriendschap. | Anton'.

Het laatste gedicht staat op pagina 52 en heet 'Poëzie'.

26

23 **Guus Luijters** *Liefde en Leugens. Verhalen.* Amsterdam: Peter Loeb, (1977). 204 x 130 mm. Heellinnen met stofomslag. 136 p. Gedrukt in een oplage van 50 genummerde en gesigioneerde exemplaren. Eerste druk. Mooi. € 25

¶ Opdracht van de auteur in blauwe inkt onder het colofon: 'van een trouwe fan | met vr. gr. Guus | Amsterdam 3 X 77'.

Nummer XIV van 20 Romeins genummerde en gesigioneerde exemplaren.

24 **Willem Melchior** *Kasper Valentijn.* Amsterdam | Antwerpen: Atlas, (1996). 199 x 123 mm. Paperback. 256 p. Eerste druk. Leesvrouwen. € 20

¶ Opdracht van de auteur in zwarte inkt op de Franse titel: 'Voor Rik, | Liefs, | Willem'.

Deze roman is in druk opgedragen aan Johan Polak. Op de achterzijde van het omslag staat een enthousiast citaat van Polak over Melchior's debuutbundel *De roeping van het vlees* (1992).

Johan Polak heeft Willem Melchior altijd gestimuleerd om te schrijven.

25 **Willem Melchior** *Het lichaam bestaat niet. Verhalen en romans.* Amsterdam | Antwerpen: Atlas, (2009). 230 x 151 mm. Paperback. 624 p. Eerste druk. Deukje in de rug. € 20

¶ Opdracht van de auteur in zwarte inkt op de Franse titel: 'Amsterdam, | 17 Juni 2009 – | Voor Rik, | Met de beste herinneringen | en de beste wensen., – | Liefs, | Willem'.

Op de achterzijde van het omslag staat opnieuw het citaat van Johan Polak.

26 **(Gian Carlo Menotti) – John Gruen** *Menotti. A Biography.* New York | Londen: Macmillan | Collier Macmillan, (1978). 239 x 155 mm. Halflinnen met stofomslag. xiv, 242 p. Geïllustreerd met foto's. Eerste druk. Omslag deels verschoten. Schutblad deels verbruind door knipsels. € 80

¶ Opdracht van Gian Carlo Menotti in zwarte stift op het schutblad: 'for Johan | with all my good | wishes | Gian Carlo'.

Met het afschrift van een telegram van Johan Polak en Rik van Dam aan Gian Carlo Menotti, een getypt briefje met handgeschreven aantekening van Polak ('8 nov. '86 bloemen per telex') en vijf knipsels.

27 **Th. van Os** *Vrouwenliefde & andere gedichten*. Amsterdam | Antwerpen: De Arbeiderspers, 2008. 234 x 140 mm. Paperback. 92 p. Eerste druk. € 15

¶ Opdracht van de auteur in blauwe balpen op de Franse titel: '26/9/08 | Voor Rik | Genootschapsvriend | Theo | van Os'.

Rik van Dam en Theo van Os waren beiden lid van het Genootschap voor Tegennatuurlijke Letteren, waarvan Johan Polak beschermheer was.

28 **Hans Plomp** *De ondertrouw. Een somber herenboek*. Amsterdam: De Harmonie, (1981). 233 x 155 mm. Heellinnen. 148 p. Derde druk. Mooi. € 25

¶ Nummer 2 van 40 Arabisch genummerde en gesigioneerde luxe-exemplaren, gebonden in kleurrijk gezeefdrukt linnen door Pau Groenendijk. Deze luxe oplage bedraagt 50 exemplaren en werd in opdracht van Stichting Zwaan & Van der Does vervaardigd.

Debuut. Sleutelroman over de nogal fysieke vriendschap met Gerard Reve en Johan Polak.

'Voor Jan Siebelink was Johan wel een leermeester, al zou hij alleen zijn vertaling van *À rebours* van J.-K. Huysmans en niet zijn oorspronkelijk proza uitgeven. Hij liet hem als vriend en vertrouweling in het voorjaar van 1974 het verhaal 'Witte chrysanten' lezen. Johan reageerde positief, hij vond het zeer de moeite waard. "Maar ik geef geen levende auteurs uit," zei hij. In diezelfde periode werd Siebelink benaderd door Peter Loeb, die zijn eerste verhalenbundel *Nachtschade* uitgaf. Johan zorgde dat Joseph Cals een prachtig ontwerp voor het omslag maakte.

Siebelink raakte onder de indruk van Johans verfijnde negentiende-eeuwse levensstijl – hij leek op de hoofdfiguur uit *À rebours* – en verkeerde jarenlang in zijn omgeving. Johan was van hem gecharmeerd en verschaftte hem midden jaren zeventig een lening voor de verbouwing van zijn huis in Ede. Toen het aflossen maar moeilijk lukte, liet Johan zijn makelaar Heineke dreigende brieven sturen. Toen dat onvoldoende hielp, stelde Johan voor een deel van de lening kwijt te schelden in ruil voor bepaalde diensten. Dat gebeurde in een hotel in het centrum van Amsterdam en werd ingeleid met een diner. De heteroseksuele Siebelink was doodnervus. Hij kon opgelucht ademhalen toen Johan tevreden het hotel verliet.' (*J.B.W.P.*, p. 198-199)

29 **J.G. Siebelink** *Nachtschade*. Amsterdam: Peter Loeb, 1975. 216 x 140 mm. Paperback. 92 p. Eerste druk. Papierfout in p. 29-32. € 50

¶ Opdracht van de auteur in blauwe balpen op de Franse titel: 'Voor Johan en Rik. | Uit intense vriendschap die | voor mij onontbeerlijk is. | Jan'.

Debuut.

30 **J.G. Siebelink** *Nachtschade*. Amsterdam: Peter Loeb, 1975. 216 x 145 mm. Heellinnen met stofomslag. 92 p. Eerste druk. € 140

¶ Nummer XV van 50 genummerde en gesigioneerde luxe-exemplaren (I-XX hors commerce), voorzien van een kleurenlitho van Joseph Cals, gedrukt op beter papier en gebonden in linnen door Wöhrmann.

Debuut.

Jan Siebelink noemt dit exemplaar in zijn boek *Conversaties* (2011), wanneer hij zich een bezoek aan Johan Polak in 1983 herinnert: 'Toen Johan wat rustiger werd, ben ik nog één keer teruggegaan naar zijn bibliotheek. Ik liep nu recht op de S af en vond, o triomf van mijn bestaan, gevlijd tussen Schnitzler en Swinburne, mijn naam. Een bibliofiele editie van mijn debuut *Nachtschade* uit 1975, met een in indigo uitgevoerde ets van Joseph Cals, *hors commerce*.'

31 **J.G. Siebelink** *Oponthoud*. Amsterdam: C.J. Aarts, 1979. 226 x 145 mm. Heellinnen met stofomslag. (2), 72 p. Eerste druk. Vage veeg op het besmettelijk witte omslag. € 80

¶ Nummer 22 van 100 genummerde en gesigioneerde luxe-exemplaren, voorzien van een gesigioneerde en gedateerde kleurenzeefdruk van Joseph Cals en gebonden in linnen door H. Kambinga.

32 **(J.G. Siebelink) – J.-K. Huysmans** *De Bièvre. Vertaald door Jan Siebelink. Met inleiding door Rein Bloem*. Utrecht: Reflex, 1983. 200 x 126 mm. Ingenaaid met omslag. 48 p. Eerste druk. € 40

¶ Opdracht van de vertaler annex toelichter in blauwe inkt op het schutblad: 'Voor Johan | Ter gelegenheid | van Riks 34e verjaardag | Jan. Gerda | en | kinderen | 10.7.'83'.

33 **Bernard J. Sijsma** *Klein Vaderland*. Amsterdam: De Harmonie, (1975). 199 x 124 mm. Paperback. 184 p. Eerste druk. € 25

¶ Opdracht van de auteur in zwarte inkt op de Franse titel: 'Voor Johan, | In de hoop dat het | je kan bekoren. | 15 september '75 | Ben'.

Bernard Sijsma stond niet alleen op goede voet met Johan Polak, maar hij correspondeerde ook met Gerard Reve.

34 **Bernard Sijsma** *As en Regen*. Amsterdam: Loeb, (1981). 200 x 124 mm. Paperback. 248 p. Eerste druk. € 25

¶ Opdracht van de auteur in blauwe balpen tegenover de titelpagina: 'Voor Johan Polak, | In dank. | Eelde, maart 1981. | Bernard'.

Op pagina 5, voorafgaand aan de eigenlijke verhalenbundel, staat een aanprijzende inleiding van de hand van Johan Polak.

35 **Bernard Sijsma** *De navel der aarde. Verhalen*. Amsterdam: Loeb, (1981). 199 x 124 mm. Paperback. 192 p. Eerste druk. € 20

¶ Opdracht van de auteur in blauwe inkt op de titelpagina: 'Voor Johan B.W. | Polak, | in de hoop dat Hij het | mooi vindt! | Herfst 1981, | Ben'.

36 **Matthew Stadler** *Landscape: Memory*. New York | Toronto | New York: Charles Scribner's Sons | Collier Macmillan | Maxwell Macmillan, (1990). 242 x 160 mm. Halflinnen met stofomslag. (12), 308 p. Eerste druk. Omslag op rug verschoten. € 35

¶ Opdracht van de auteur in blauwe inkt op titelpagina: '12 November 1990 | To Johan Polak, | Thank you for all your | kindness and wisdom, which | you have been | so generous to share | with me these past 2 years. | I look forward to seeing you | again | soon. | Best, | MS'.

38

Debuut. Homo-erotische roman.

In zijn roman *The Dissolution of Nicholas Dee* (1993) dankte Matthew Stadler Johan Polak voor 'his wisdom, candor, and grace'.

37 **P.F. Thomése** *Zuidland*. Amsterdam: Querido, 1991. 200 x 125 mm. Paperback. 136 p. Tweede druk. Mooi. € 25

¶ Opdracht van de auteur in blauwe balpen op de Franse titel: 'Voor Johan Polak, de | laatste Romein, | Frans Thomése, | Amsterdam, 2 juni 1991'.

Debuut. Voor deze verhalenbundel ontving Thomése in 1991 de AKO Literatuurprijs.

38 **Hans Warren** *Geheim Dagboek. Eerste deel. 1942-1944*. Amsterdam: Bert Bakker, 1985. 200 x 125 mm. Paperback. 200 p. Vierde druk. € 50

¶ Opdracht van de auteur in blauwe inkt op de Franse titel: 'voor Johan Polak | een herinnering | aan zijn bezoek | in Kloetinge | 15 mei '85 | Hans Warren'.

Op 31 mei 1985 schreef Hans Warren over het bezoek van Johan Polak en Rik van Dam in *Geheim Dagboek*. 'Je verwacht een Rolls Royce of minstens een Jaguar aan het hek, er kwam een roestige Peugeot. [...] Hoewel hij [= Polak] zelfs in het restaurant tegen de ober zei: "Wilt u ook voor mijn zóón wat mineraalwater halen?", gebruiken Rik en hij dezelfde tandenborstel. Dat zeg ik niet zomaar, het gebeurde hier in de badkamer.'

Johan Polak en Rik van Dam ('Een vreemde jongen, ik krijg niet goed hoogte van hem') figureren geregeld in *Geheim Dagboek*.

39 **Hans Warren** *Geheim Dagboek. Eerste deel. 1942-1944*. Amsterdam: Bert Bakker, 1984. 200 x 125 mm. Luxe paperback met flappen. 200 p. Tweede druk. € 35

¶ Opdracht van de auteur in blauwe inkt op de Franse titel: 'voor Rik, | bij zijn bezoek aan | Kloetinge, op | 15 mei '85 | van | Hans'.

40 **Hans Warren** *Geheim Dagboek. Tweede deel. 1945-1948*. Amsterdam: Bert Bakker, 1982. 200 x 125 mm. Luxe paperback met flappen. 228 p. Eerste druk. Sneden en omslag iets gevlekt. € 35

¶ Opdracht van de auteur in blauwe inkt op de Franse titel: 'voor Rik | van | Hans Warren | 22.10. '83 | in vriendschap'.

Hans Warren signeerde, aldus *Geheim Dagboek*, op 22 oktober 1983 in boekhandel Athenaeum 94 exemplaren van zijn *Geheim Dagboek*. 'Er verschenen ook allerlei bekenden. Mensje, die net naar de begrafenis van Willink geweest was, Johan Polak met Rik, die ook al daarvandaan kwamen [...].'

Op 1 maart 1983 had Warren het gedicht 'Het beeld van polyester' geschreven, naar aanleiding van een bezoek aan Johan Polak en Rik van Dam op Keizersgracht 608. Daar stond in het 'sportzaal-atelier' een afgietsel van het naakte lichaam van Van Dam.

41 **Hans Warren** *Geheim Dagboek. Derde deel. 1949-1951*. Amsterdam: Bert Bakker, 1984. 200 x 125 mm. Luxe paperback met flappen. 256 p. Tweede druk. Twee kreukjes in het omslag. € 30

¶ Opdracht van de auteur in blauwe inkt op de Franse titel: 'voor Rik van Dam | van | Hans Warren | 15 mei '85'.

42 **Hans Warren** *Geheim Dagboek. Vierde deel. 1952-1953*. Amsterdam: Bert Bakker, 1985. 200 x 125 mm. Luxe paperback met flappen. 220 p. Derde druk. Kopsnede iets roestig. € 40

¶ Opdracht van de auteur in blauwe inkt op de Franse titel: 'voor Rik, | tot lering en | vermaak | van | Hans | 15.V. '85 | Kloetinge'.

43 **Rogi Wieg** *De zee heeft geen manieren*. Amsterdam: G.A. van Oorschot, (1987). 205 x 124 mm. Ingenaaid. 48 p. Eerste druk. € 40

¶ Opdracht van de auteur in blauwe balpen op de Franse titel: 'Voor Johan Polak | van Rogi Wieg | 30-11-1987 | Amsterdam'.

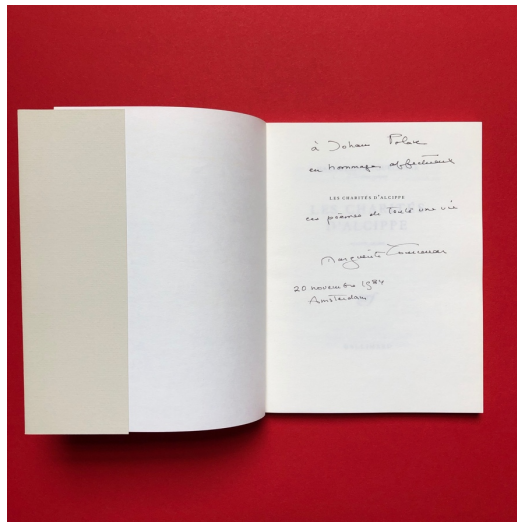
44 **Marguerite Yourcenar** *Mishima ou La vision du vide*. [Parijs]: Gallimard, (1980). 205 x 140 mm. Ingenaaid. 128 p. Eerste druk. € 320

¶ Opdracht van de auteur in groene stift op de Franse titel: 'à Johann Polak | hommage | amical | Marguerite | Yourcenar'.

Exemplaar gemerkt 'S.P. [= service presse]' in de achterzijde van het omslag.

Hoewel Johan Polak niet de eerste Nederlandse uitgever was van Marguerite Yourcenar, heeft hij met de vaak herdrukte Polak-edities van *Het hermetisch zwart* (1971-), *Alexis* (1971-) en *Hadrianus' gedenkschriften* (1978-) wel het meest voor haar werk in Nederland gedaan.

Wanneer Yourcenar in Nederland was, ging ze altijd op bezoek bij Polak, 'elke keer met het grootste genoegen', zoals Yourcenar-biograaf Josyane Savigneau schrijft. Polaks eerste bijdrage aan *Het Parool* in 1991 was een in memoriam van Yourcenar.

45

45 **Marguerite Yourcenar** *Les Charités d'Alcippe*. [Parijs]: Gallimard, (1984). 215 x 165 mm. Ingenaaid met flappen. 96 p. Eerste druk. Enkel roestvlekje in het omslag. € 400

¶ Opdracht van de auteur in zwarte inkt op de Franse titel: 'à Johan Polak | en hommage affectueux | ces poèmes de toute une vie | Marguerite Yourcenar | 20 Novembre 1984 | Amsterdam'.

Bovendien herstelde de auteur met dezelfde pen een zetfout in het gedicht 'Cantilène pour un joueur de flûte aveugle', door de tweede strofe aan te vullen met de regel: 'Comme un baiser fait à la nuit.'.

COLOFON

Catalogus 7 28 september 2019

Tekst en beeld Nick ter Wal

Vignet Olivia Ettema

Lettertype Avenir

Adres Hereweg 134, 9722 AA, Groningen

Telefoon 06-41909324

IBAN NL08TRIO0379619288

KVK 73792640

Web www.artistiekbureau.com

Mail info@artistiekbureau.com

